

บทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

The Role of Assistant Teacher in Academic Administration of School under the Office of Chumphon Primary Education Service Area Office 2

อารี ศรีไพพัฒน์กุล* อรุณ จุติผล และสำเริง จันทุม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Aree Srisaiphattanakul* Arun Jutipphon and Samrereng Chanchum

Graduate School, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องบทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ลักษณะการสอน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้ช่วยจำนวน 108 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดของโรงเรียนและอำเภอ โดยศึกษาบทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยใช้วิธีการทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ตามลำดับ (2) การเปรียบเทียบบทบาทของครูผู้ช่วย จำแนกตามลักษณะการสอน วุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการเปรียบเทียบบทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บทบาทด้านการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: บทบาทของครูผู้ช่วย การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the role of teacher assistants for academic administration at school under Chumphon Primary Education Service Area Office 2. The 108 samples consisted of teacher assistants and classify by education level, teaching characteristic and school size. The role of teacher assistants in academic administration had four items which included; curriculum administration, learning administration, innovation and measurement and evaluation. The research instruments are questionnaires. Data analysis employed by percentage, mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA.

The research revealed that;

1. In overall, the roles of teacher assistants in academic administration are in high level. When considering in each aspect found that measurement and evaluation, learning administration, innovation and curriculum administration are in consequence high level.

2. The comparison of the roles of teacher assistants in academic administration classified by education level and teaching characteristic found with no difference. While classified by school sized found statistically significant difference at the .05 level.

Keyword : the roles, academic administration

บทนำ

แนวทางการจัดการศึกษาของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนนั้นมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” มาตรา 24 ได้กำหนดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้ คือ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้คิดได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งนี้ครูและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ซึ่งเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (ราชกิจจานุเบกษา 2542, 8 เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก)

การบริหารงานวิชาการของครูผู้ช่วย ได้แก่ การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ และกิจกรรมการต่างๆ ของสถานศึกษา (ลัญจกร นิลกาญจน์, 2557) เพื่อพัฒนาตนเองและผู้เรียน การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี และการวัดประเมินผล ซึ่งครูผู้ช่วยไม่มีบทบาทในการจัดกิจกรรมต่างๆ มีประสบการณ์การทำงานน้อยจึงไม่เข้าใจหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ซึ่งปัญหาดังกล่าว สามารถพัฒนาครูผู้ช่วยได้โดยสถานศึกษา

กำหนดบทบาทให้ชัดเจน ซึ่งการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ต้องเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มข้นภายในสถานศึกษาอย่างน้อยสองปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น.161) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ได้บรรจุครูผู้ช่วยจำนวนมาก คือในปีงบประมาณ 2557-2560 มีการบรรจุและแต่งตั้งครูผู้ช่วยทั้งหมด 387 คน

จากปัญหาและความสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานนั้น ซึ่งมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาบทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา บุคลากรและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ลักษณะการสอน และขนาดของโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้เป็น ครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 149 คน

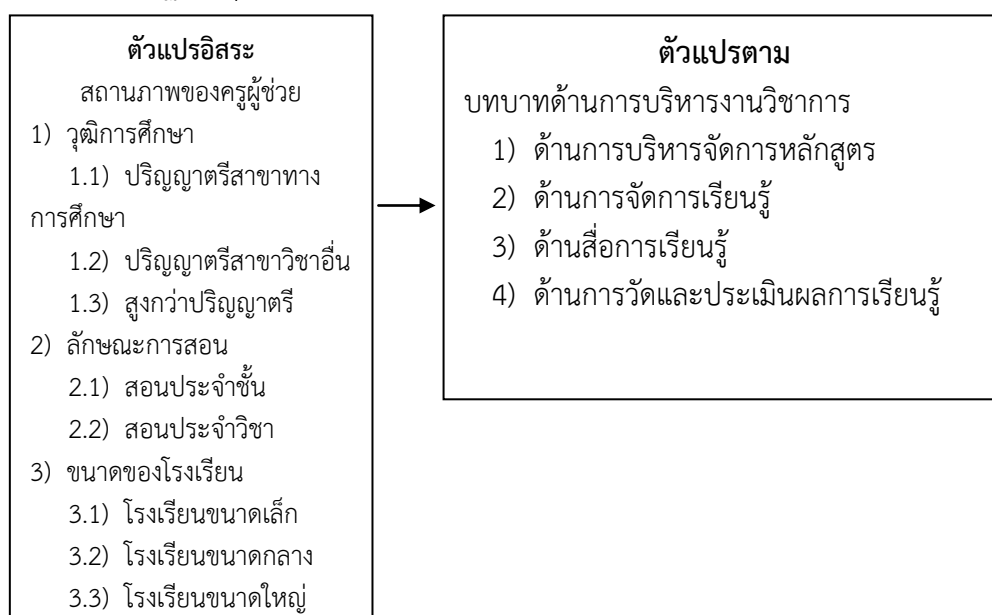
ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ 1) วุฒิการศึกษา 2) ลักษณะการสอน 3) ขนาดของโรงเรียน

ตัวแปรตาม คือ บทบาทด้านการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านสื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัย ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.20-32)

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 149 คน

กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนและอำเภอ และวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการหยิบฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ลักษณะการสอน และขนาดของโรงเรียน 2) บทบาทด้านการบริหารงานวิชาการของครูผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, Rensis, 1932 อ้างถึงในพิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2554, น.119-121) ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องแล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบตามขั้นตอน ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.96 มีความเที่ยงตรงสูงและสามารถนำไปใช้ได้และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาบทบาทในการบริหารงานวิชาการใช้สถิติพื้นฐาน หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย โดยใช้สถิติ (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยบทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้ช่วย จำนวน 108 คน พบว่า เพศชาย ร้อยละ 24.07 และเพศหญิง ร้อยละ 75.93 ครูผู้ช่วยที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 36.11 อายุระหว่าง 30 – 35 ปี ร้อยละ 32.41 อายุระหว่าง 36 – 40 ปี ร้อยละ 19.44 และอายุมากกว่า 40 ปี ร้อยละ 12.04 ครูผู้ช่วยสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาทางการศึกษา ร้อยละ 62.96 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาอื่น ร้อยละ 18.52 และสำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 18.52 การสอนประจำชั้น ร้อยละ 38.98 และสอนประจำวิชา ร้อยละ 61.11 ครูผู้ช่วยปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 30.56 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 43.52 และโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 25.93

2. บทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ครูผู้ช่วยมีบทบาทในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือด้านการจัดการ

เรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ตามลำดับ และสามารถสรุปบทบาทของครูผู้ช่วยในแต่ละด้านเป็นรายชื่อ ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้ช่วยมีบทบาทเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองด้านหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการเรียนการสอน และการจัดทำหลักสูตรทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูผู้ช่วยมีบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมศีลธรรมให้ผู้เรียนพัฒนาด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบโดยเน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง และการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2.3 ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูผู้ช่วยมีบทบาทในการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการจัดหาสื่อเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยออกแบบห้องเรียนและวิธีการสอนแบบ BBL มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูผู้ช่วยมีบทบาทในการแจ้งการประเมินผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการสรุปผลการเรียนรู้เมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา และเป็นกรรมการคุมสอบ NT หรือ O-NET มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จำแนกตามลักษณะการสอน และวุฒิการศึกษา พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่บทบาทด้านการบริหารจัดการหลักสูตรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ผู้วิจัยจะกล่าวประเด็นที่ค้นพบตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย มีสาระในการอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษา พบว่า บทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิรา เกษมราษฎร์ (2559, น. 59-60) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทราภรณ์ แดงแก้ว (2557, น.141) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งบทบาทในการบริหารงานวิชาการเมื่อพิจารณารายด้าน พบรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูผู้ช่วยมีบทบาทเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองด้านหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการนำหลักสูตรท้องถิ่น

ไปใช้ในการเรียนการสอน สอดคล้องกับ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, น.56) กล่าวว่า หลักสูตรคือหัวใจสำคัญของการศึกษา เปรียบเสมือนเข็มทิศ ซึ่งใช้ในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของการศึกษา และหลักสูตรเป็นแผนแม่บทในการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดและจัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ จุดมุ่งหมายและทิศทางของหลักสูตร สารและเนื้อหา แนวการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล และแนวการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร (สมาน อัสวภูมิ, 2553, น.273) ซึ่งปัจจุบันใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระบุว่า ภารกิจที่สำคัญในการกำหนดนโยบาย พัฒนามาตรฐานการเรียนรู้และหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานของชาติสำหรับให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาใช้เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีสมรรถนะไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด (นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์, 2557).การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ส่วนงานวิจัยของ สุมาลี สัจจาวัฒนา (2554) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษารองลงมาคือการพิจารณาหลักสูตรสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tuff, Lone and Lethbridge (2011) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและการปฏิบัติการสอน พบว่า ครูเข้าใจบทบาทตามมาตรฐานที่คาดหวัง ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการพัฒนาหลักสูตรและใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องเกี่ยวกับชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อความมั่นใจของผู้ปกครองและชุมชน

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ บทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูผู้ช่วยมีบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมศิลปกรรมให้ผู้เรียนพัฒนาด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบโดยเน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง เนื่องจาก หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.25) ได้ให้หลักการที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการคุณธรรม จริยธรรมได้รับรู้ เกิดการยอมรับ เห็นคุณค่า และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยที่ดี และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการวิจัยของ Wendy Symee and Neil Humphrey (2012) ได้ศึกษาบทบาทของครูผู้ช่วยในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้ช่วยมีความรู้ ความเข้าใจ ความประพฤติ การสร้างแรงจูงใจ และกระบวนการสอนให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาดา ผูกสุวรรณ (2553) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการตามทฤษฎีของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จัหวัดชลบุรี พบว่า การจัดการเรียน การสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งครูเข้าสอนตามสาระการเรียนรู้ตามความสามารถและจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นบทบาทของครูผู้ช่วยต้องจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน

1.3 ด้านสื่อการเรียนรู้ บทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูผู้ช่วยมีบทบาทในการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียนและการจัดหาสื่อเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน เนื่องจากการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับผู้เรียน โดยครูผู้สอนต้องวิเคราะห์ลักษณะของผู้เรียน เพื่อได้รู้พัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ จากการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของกันตพัฒน์ มณฑา (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดราชบุรี พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยภาพรวมแล้วมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งต้อง

ใช้สื่อที่หลากหลายและมีการประเมินการใช้สื่อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณัฐ สุขปลั่ง (2554) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครูควรมีการจัดหา พัฒนาสื่อในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

1.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ บทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ครูผู้ช่วยมีบทบาทในการแจ้งการประเมินผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ และการสรุปผลการเรียนรู้เมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา เนื่องจากสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, น.2) ได้กำหนดแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมาย คือ การวัดผลและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการวัดผลและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน จากการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย พงสุพันธ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนมีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จำแนกตาม ลักษณะการสอน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดหทัย ดาราพงษ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตเทศบาลเมืองตรารุด จังหวัดตรารุด พบว่า วุฒิการศึกษาของครูผู้สอนต่างกัน โดยรวมมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากครูทำงานอย่างเต็มความสามารถ ประเด็นวุฒิการศึกษาต่างกันส่งผลให้การปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วม หรือบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครูผู้ช่วยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสายหยุด ประกิตะ (2552) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า บทบาทด้านการบริหารจัดการหลักสูตรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ทั้งนี้เนื่องจากครูมีจำนวนไม่มากและต้องถิ่นเข้ามามีบทบาทมากในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1.1 สถานศึกษาควรอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการจัดทำหลักสูตร แนวทางวัดและประเมินผลของสถานศึกษาให้ครูผู้ช่วยได้เข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดภาระหน้าที่ของบุคลากรให้ชัดเจน และมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคคล เพื่อให้ครูผู้ช่วยสามารถทำหน้าที่หลักด้านการจัดการเรียนการสอนได้เต็มเวลา

1.3.ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานภายนอก เนื่องจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้สถานศึกษาลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เน้นให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ สร้างสรรค์ เพิ่มทักษะกระบวนการคิด เช่น ด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น โดยให้สถานศึกษาประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อเชิญเป็นวิทยากรร่วมกับคณะครู เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2557). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กันตพัฒน์ มณฑา. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาศึกษาศาสตร์.
- นภาดา ผูกสุวรรณ. (2553). *การบริหารงานวิชาการตามทฤษฎีของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2554). *ระเบียบการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: แฮส ออฟ เคอร์มิสท์.
- ภัทรภรณ์ แดงแก้ว. (2557). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- มณีนุช สุขปลั่ง. (2554). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). *การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บิ๊คพอยท์.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542* เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก วันที่ 19 สิงหาคม 2542. กรุงเทพมหานคร: ราชกิจจานุเบกษา
- ลัญจกร นิลกาญจน์. (2557, กรกฎาคม-ธันวาคม). *การพัฒนาแบบแผนการเรียนรู้ วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. 6(2).
- นิรัตน์ นวกิจไพฑูรย์. (2557, กรกฎาคม-ธันวาคม). *การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสอนแบบมีส่วนร่วม 4 P. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 6(2).
- วันชัย พงสุพันธ์. (2553). *การศึกษการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สมาน อัสวภูมิ. (2553). *การบริหารการศึกษสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 5 อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สายหยุด ประกิตะ. (2552). *การศึกษาสภาพและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือ “เส้นทางครูมืออาชีพสำหรับครูผู้ช่วย”*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุดหทัย ดาราพงษ์. (2555). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตเทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด*. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุทธิรา เกษมราษฎร์. (2559). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3*. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมาลี สัจจาวัฒนา. (2554). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5*. (สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- Krejcie, R.v. and Morgan, D.W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Education and Psychological Measurement.
- Tuff, Lone and Lethbridge. (2011). *Teacher perception of character education*. University of Lethbridge. Faculty of Education.
- Wendy Symes and Neil Humphrey. (2012). Including pupils with autistic spectrum disorders in the classroom: the role of teaching assistants. *European Journal of Special Needs Education*. 27 (4), 517-532.

ผู้เขียน

นางสาวอารี ศรีไสพัฒนกุล

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
e-mail: 4662016@gmail.com

ดร. อรุณ จุติผล

ประธานกรรมการที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
e-mail: ajt25@hotmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สำเริง จันชุม

กรรมการที่ปรึกษา กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช
71 หมู่ที่ 7 ถนนเทวบุรี ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000
e-mail: s-chanchum@hotmail.com